

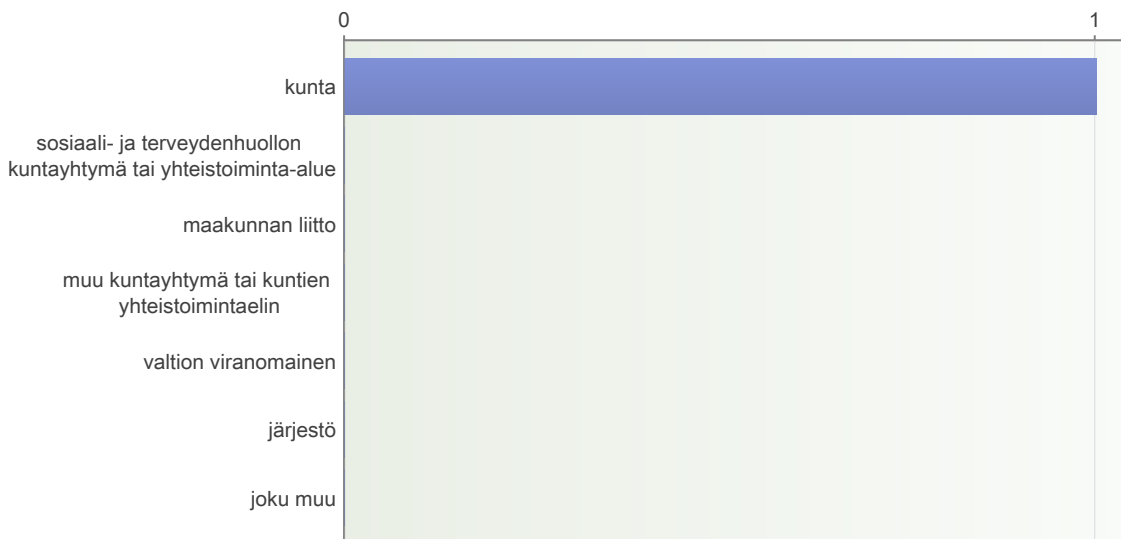
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Sysmän kunta	Marketta Kitkiöjoki	marketta.kitkiojoki@sysm a.fi puh.044-7134504	7.11.2016	Kunnanvaltuusto

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen yhdenvertaisuus riippuu valmistelussa olevasta valinnanvapausmallista. Sote- järjestämismallin siirto maakunnille parantaa sinänsä palvelujen yhdenvertaista saatavuutta alueiden kesken, mutta valinnanvapausmalli tulee valmistella siten, että se ei johda väestön hyvinvointi- ja terveyserojen lisääntymiseen. Palvelujen yhdenvertaisuus ja saatavuus tulee turvata myös harvaanasutulla maaseudulla.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Kustannusten kasvun hillinnän kannalta on keskeistä tulevan palvelulupauksen sisältö: ketä hoidetaan, millä omavastuuosuudella ja mitä hoitoja julkiseen palvelutarjontaan kuuluu. Jos maakuntien rahoituksen taso on oikeassa suhteessa palvelulupaukseen niin kustannuskehityksen taittaminen on mahdollista. Julkisen talouden suunnitelman ja maakuntatalousohjelman yhteydessä voidaan vuosittain päättää olosuhteisiin sopeutetuista toimenpiteistä säästötavoitteen saavuttamiseksi. Uudistuksen rakennejärjestelyt aiheuttavat kunnille kustannuksia siirtymävaiheessa ja kuntien investointimahdollisuuksien heikkeneminen vaikuttaa kielteisesti kokonaistalouden kehitykseen.

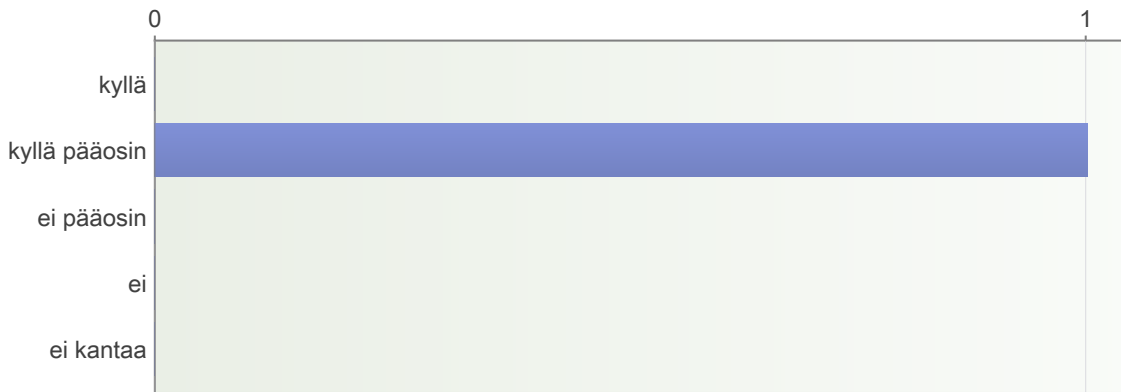
5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Perustettavissa maakunnissa on kysymys perustuslain 121 § 4 momentissa säädetyistä itsehallinnosta kuntia suuremmilla itsehallintoalueilla, josta säädetään lailla. Esitykseen sisältyvä lainsäädäntö kuitenkin rajoittaa itsehallintoa merkittävästi. Tärkein itsehallintoa rajoittava tekijä on, että maakunnilla ei tulisi olemaan verotusoikeutta, vaan maakuntien talous perustuisi lähes kokonaan valtion maakunnalle osoittamaan rahoitukseen. Valtion rahoituksen on esityksessä nähty edellyttävän ja oikeuttavan maakuntien itsehallinnon olennaiseen rajoittamiseen lainsäädännössä. - Maakuntien itsehallinto tulee olemaan selvästi kunnallista itsehallintoa heikompaa. Näin ollen tehtävien siirtyessä kunnilta maakunnille tehtävien itsehallinnollinen ohjaus heikkenee. Itsehallinnolliset organisaatiot ovat hallinnollisessa ajattelussa tähän asti edustaneet päätösvallan hajauttamista. Nyt maakunnat tulevat vahvistamaan valtion vahvaa ohjausta. - Maakuntien itsehallinnon näkökulmasta keskeisiä ongelmakohtia ovat seuraavat: *oikeus päättää palvelujen tuotantotavasta on erittäin rajoitettu (valtioneuvoston päätösvalta yhteistoimintasopimuksissa ja palvelurakenteen ohjauksessa, laajan valinnanvapauden palvelujen markkinoille vienti ja yhtiöittämisvelvollisuus sekä maakunnan palvelulaitos) *oikeus päättää sisäisestä hallinnostaan osittain rajoitetusti (mm. maakunnan palvelulaitos, valtakunnalliset palvelukeskukset ja delegointivelvollisuudet) *maakuntien oikeus sopia on rajoitettu (työnjako ja yhteistyö kuntien kanssa, valtakunnallisten in-house yhtiöiden palvelujen käyttövelvollisuus, lainanotto-oikeus) *erityisesti järjestämislakiin sisältyvät valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakunnan operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa) *maakuntien investointien vahva valtionohjaus *maakuntalain erittäin tiukat maakunnan alijäämän kattamisvelvollisuudet yhdistettynä ahtaaseen julkisen talouden rahoituskehitykseen (maakuntien rahoituslakiin kirjattu 3mrd euron säästövelvoite) ja maakuntien arviointimenettelyn käynnistävät kriteerit.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

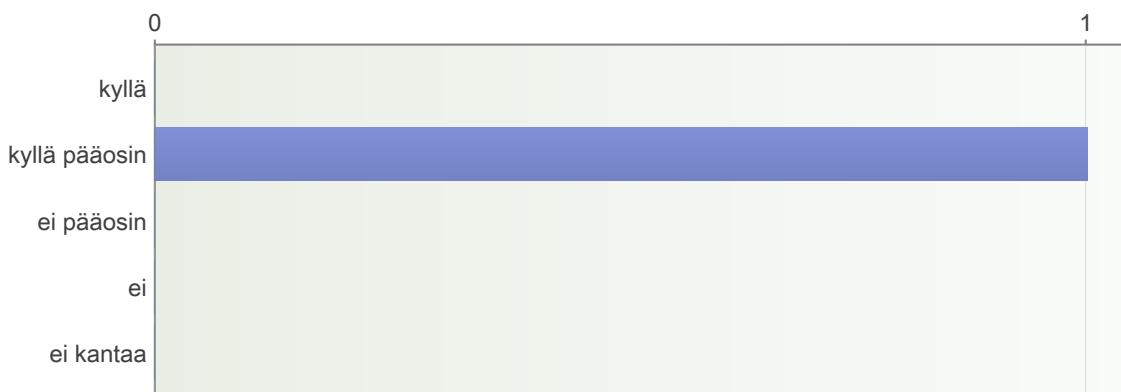

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapautta koskeva lainsäädäntö ja maakuntalain 6 §:ssä lueteltuja tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, eikä niiden sisällöstä ole vielä riittävästi tietoa. Kun lainsäädännön kokonaisuus ja sisältö ei ole tiedossa on olemassa vaara, että asian käsittelylle ei ole riittäviä edellytyksiä. Esimerkkinä mainittakoon maatalousyrittäjien lomituspalvelut. STM on asettanut lomitusjärjestelmien toimeenpanon uudistamistyöryhmän. Työryhmän tehtävä on selvittää lomitusjärjestelmien toimeenpanon ja lomituspalvelujen uudistamistarpeet lomitukseen siirtyessä maakuntien tehtäväksi. Selvitys valmistunee hallituksen esityksen muotoon maaliskuun 2017 loppuun mennessä, tätä lausuntoa annettaessa ko. esityksestä ei ole tietoa.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

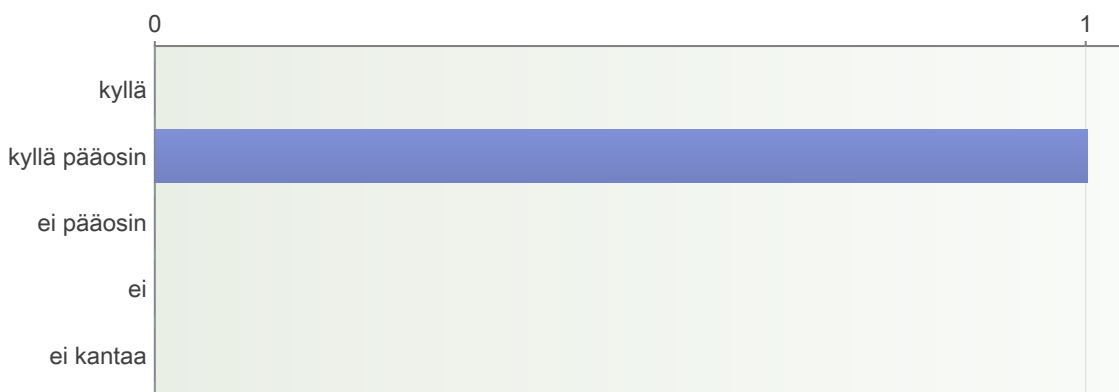
Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakunnan tehtäviä koskeva erityislainsäädäntö on valmisteilla, joten tehtäväkokonaisuus sekä kuntien ja maakunnan suhde ovat vielä avoimia kysymyksiä. Sosiaali- ja terveyspalveluihin osittain liittyvä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen siirtyy maakuntien vastuulle. Kuntien tehtävät ovat tältä osin määrittelemättä. - Maakunnille ja kunnille tarjottavien pelastustoimen palvelujen näkökulmasta pelastustoimen järjestäminen 18 maakunnalliseen pelastuslaitokseen on parempi ratkaisu kuin pelastustoimen järjestäminen viiden yhteistoiminta-alueen tehtävänä. Lainsäädännössä on kuitenkin pelastustoimen määrästä riippumatta

turvattava pelastuslaitosten mahdollisuus toimia ensihoidon palveluntuottajina. - Maatalousyrittäjien lomituspalvelujen osalta on muodostumassa hyvin erikokoisia maakunnallisia yksiköitä. Nyt useamman maakunnan alueella toimivissa paikallisyksiköissä on toimintoja ja käytäntöjä yhtenäistetty noin 13 vuoden ajan paikallisyksiköjä yhdistettäessä. Maakuntaudistuksen tavoite pienentää eroja ihmisten hyvinvoinnissa ei toteudu lomituspalveluissa, jos nyt alueillaan yhtenäisesti toimivat ylimaakunnalliset paikallisyksiköt pienennetään maakunnan kokoiseksi, kokonaisuuden toiminnallisuus ja palvelun saatavuus asiakkaille kärsii.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

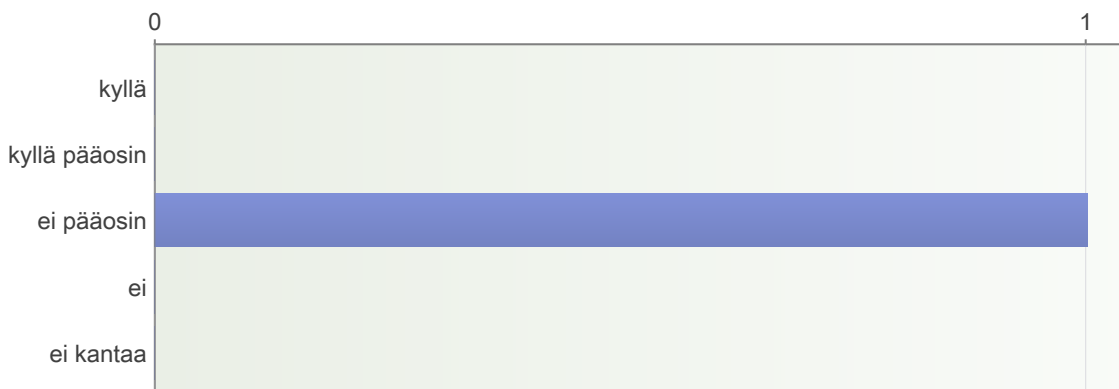
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

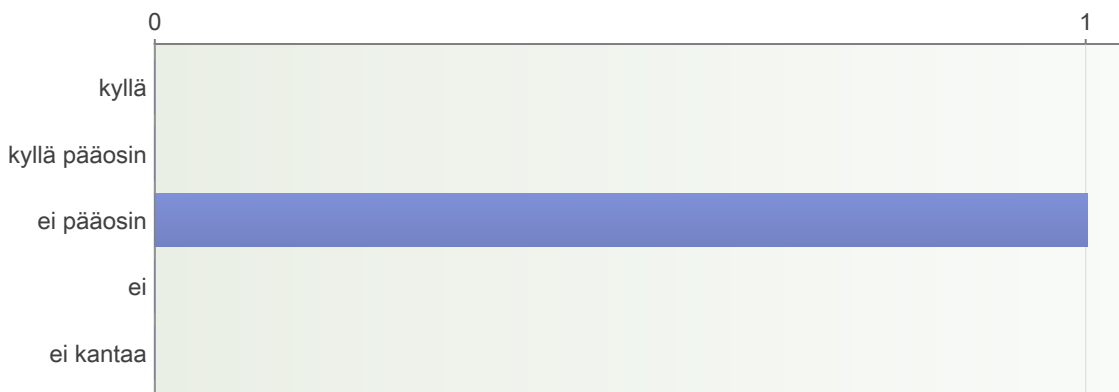
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntalakiluonnoksen 9. luvun säännökset maakunnan palvelulaitoksesta kaventavat maakuntavaltuuston vaikutusvaltaa sen vastuulla olevien palvelujen strategisiin linjauksiin ja palvelutuotannon kokonaisuuksiin.

Demokratian toteutuminen jää ehdotetussa mallissa välilliseksi. Lain jatkovalmistelussa maakuntien palvelulaitoksista luopumista pitäisi harkita.

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Yleiskatteellisuudesta johtuen maakunnilla on mahdollisuus päättää saamansa rahoituksen käytöstä. Tämä on välttämätöntä maakuntien itsehallinnon näkökulmasta ja siitä tulee pitää kiinni niin, että mitään osaa maakuntien saamasta rahoituksesta ei saa korvamerkitä. Maakuntalakiin ehdotetut säännökset alijäämän kattamisesta ja siihen liittyvät kriteerit kriisimaakuntamenettelystä sekä lainanotto-oikeuden rajoittamisesta ovat aivan liian tiukat ja ne ovat ongelmalliset maakuntien itsehallinnon näkökulmasta. Vaarana on, että useita maakuntia joutuu melko nopeasti arviointimenettelyyn. Kahdessa vuodessa ei ehditä pysyvästi muuttaa toiminnan rakenteita. Esimerkkinä lomituspäivä: Maatalousyrittäjien lomituspäivä tulee tällä hetkellä rahoitus STM:ltä Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kautta lomitustoimintaan arviomäärärahana ja hallintoon laskennallisena päiväkorvauksena tuotettua lomituspäivää kohti. Lomitustoimintaan tuleva rahoitus tasataan toteutunutta käyttöä vastaavaksi ennakoiden tarkistuksessa ja valtionkorvausselvityksen yhteydessä, rahoitus vastaa lomituspäiväkorvauksen mukaisen palvelujen käyttöä. Maakuntaudistuksessa näyttää muodostuvan hyvin erikokoisia lomituksen paikallisyksiköitä, vaarana on, että pienissä yksiköissä toiminta jää vähälle huomiolle. Lisäksi pieni yksikkö tuottaa vähän lomituspäiviä ja vähän rahaa ja tarkoittaa vähäistä hallinto henkilöstön määrää ja haavoittuvaa toimintaa. Riittävän rahoituksen ja toiminnallisuuden varmistamiseksi on pyritty laajentamalla paikallisyksiköitä. Syntymässä oleva tilanne maakuntaudistuksessa saattaa eriarvoistaa lomituspäiväkorvauksen saatavuuden valtakunnallisesti maatalousyrittäjien kesken ja on ristiriidassa maakuntaudistuksen tavoitteiden kanssa.

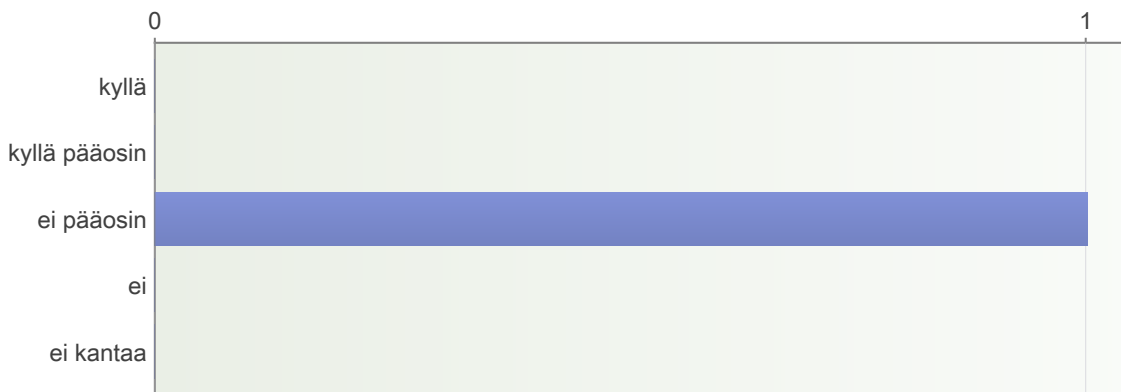
11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- On tärkeää luoda puitteet, miten toimiala voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin yhden tai useamman maakunnan laajuisesti silloin, kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä. Esimerkiksi maatalousyrittäjien lomituspalvelut tilanteissa, joissa nykyinen paikallisyksikkö jo toimii useamman maakunnan alueella ja pieneni maakunnan kokoiseksi purkamisessa. Vrt. viisi soteyhteistyöaluetta tai päivystäviä sairaaloita 12.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

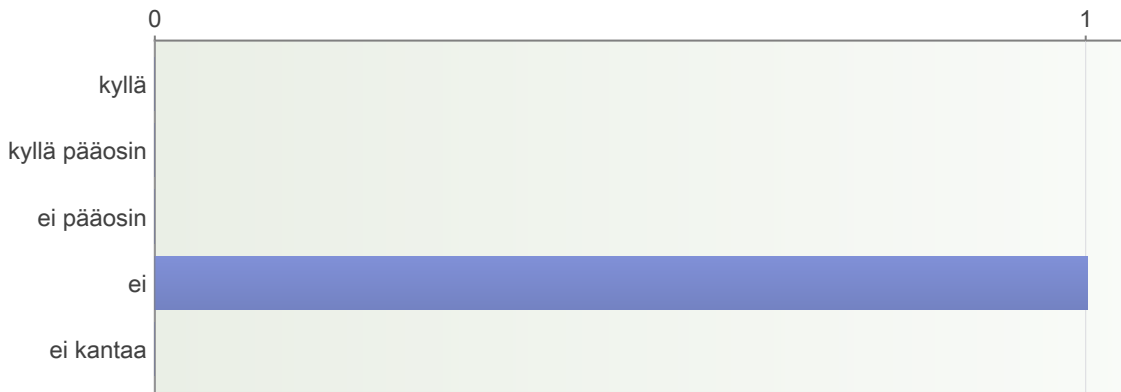
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Vaikka pykälällä on tarkoitus turvata palvelujen läheisyyttä, se mahdollistaa myös erittäin pitkälle viedyn palvelujen keskittämisen väliin kriteereihin perustuen. Maakunnan asukkaiden palvelujen saatavuuden kannalta olennaisinta on valinnanvapausmallin toteutustapa. Erityisen huolestuttavaa on mahdollisuus keskittää myös sosiaalipalveluja, joiden tuottamisessa kunnissa olevat lähipalvelut ovat ehdottomasti toimivin malli kansalaisen näkökulmasta.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa.

Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

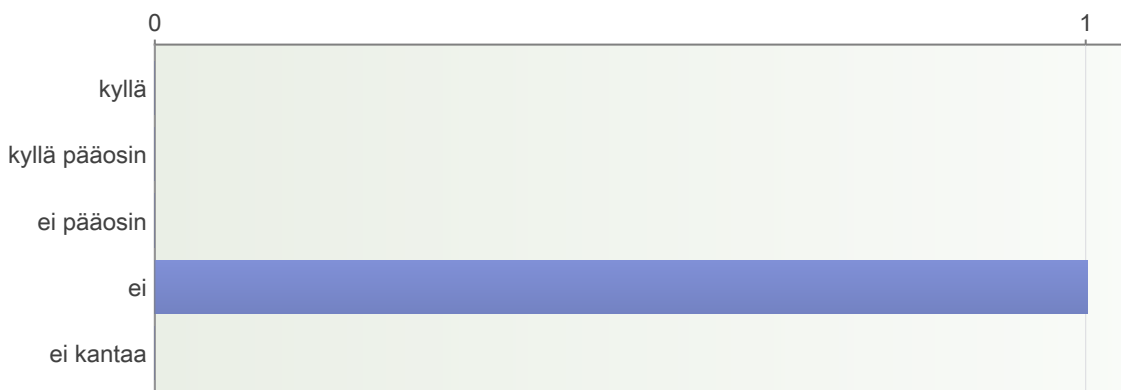

Avoimet vastaukset: ei

- Valtioneuvoston ja ministeriön laajat, avoimet ja tulkinnanvaraiset toimivaltuudet ohjata maakuntien operatiivista toimintaa ja päätöksentekoa eivät ole hyväksyttäviä maakuntaitsehallinnon toteutumisen kannalta. Sysmän kunnan mielestä järjestämislain 18 § valtioneuvoston toimivallasta päättää yhteistoimintasopimuksista pitää poistaa lakiluonnoksesta selvästi maakuntien itsehallinnon vastaisena.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

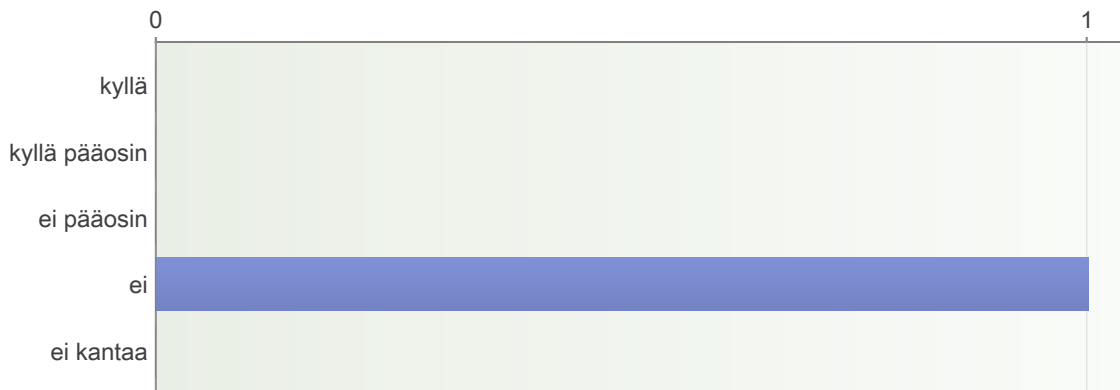

Avoimet vastaukset: ei

- Asiakaslähtöinen horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio ei toteudu lakiesityksessä. Uudistuksen kokonaisuuteen liittyvät valinnanvapaus, monituottajamalli ja yhtiöittämisvelvoite vaarantavat integraation toteutumisen ja edellyttävät maakunnilta sellaista järjestämisosaamista, josta ei ole missään (missäänpäin maailmaa) aiempaa kokemusta. Lakiluonnoksen mukaan valtion ohjaus maakuntiin olisi tiukkaa hallinnollista ohjausta. Lakiluonnoksessa ja perusteluissa ei ole avattu riittävästi ohjausjärjestelmän kokonaisuutta suhteessa integraatiotavoitteeseen.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

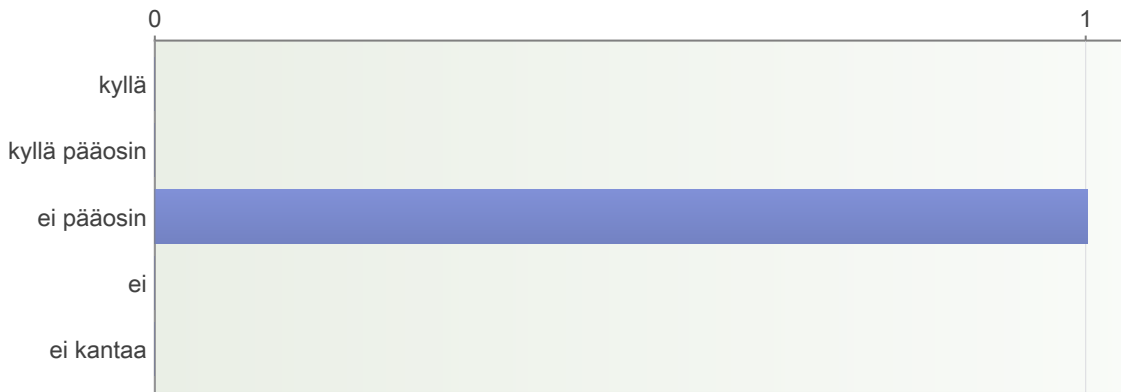
Avoimet vastaukset: ei

- Maakunnan palvelujen järjestämiseen kohdistuvan valtion ohjauksen tulisi kohdistua ainoastaan strategiaan tavoitteisiin sekä maakuntien välisen työnjaon näkökulmasta strategisesti merkittäviin kohteisiin. Valtiolla ei tule olla interventio-oikeutta maakuntien operatiiviseen toimintaan. Erityisen ongelmallista on lakiluonnoksen 19 §:n (Palvelurakenteen, investointien ja tiedonhallinnan ohjaus) lisäksi 18 § (Valtioneuvoston toimivalta). Maakuntien toiminnan ohjaus tulee perustua voimassaolevaan lainsäädäntöön, ei valtioneuvoston eikä ministeriöiden hallinnollisiin päätöksiin. Valinnanvapauden piirissä olevien palvelujen osalta ohjauksessa tulisi varmistaa tuottajien tasapuolinen kohtelu. Mikäli investointien ohjaus ulotetaan koskemaan maakuntien omistamia valinnanvapauden piiriin kuuluvia palvelutuottajia, ei tavoite yhdenvertaisesta kohtelusta ja kilpailuneutraliteetista toteudu. Sote-järjestämislain 19 §:ssä sekä maakuntalain 12 §:ssä käsitellään investointien ja tietohallinnon valtionohjausta. Toimiva valtionohjaus maakuntien vastuulla olevaan tietohallintoon tulee mahdollistaa, mutta ehdotettu menettely on myös tietohallinnon ja ICT-investointien osalta epätarkoituksenmukainen. Malli uhkaa luoda toimivaltuuksiltaan epäselvän, tietojärjestelmäratkaisujen välttämätöntä uudistamista hidastavan hallintomenettelyn.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

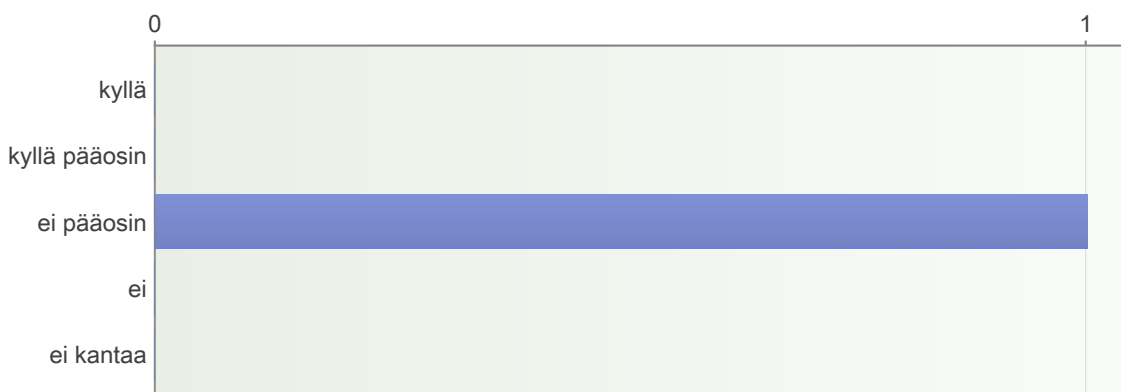

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Ehdotuksen mukaista järjestelyä arvioitaessa on huomattava, että useat kunnat ovat kokeilleet tilaajatehtävien ja palveluntuotannon hallinnollista erottamista omassa toiminnassaan, mutta järjestelyistä on viime aikoina luovuttu niistä saatujen huonojen kokemusten vuoksi. Lisäksi tulee huomioida, että maakuntien palvelulaitos olisi täysin uudentyyppinen julkinen organisaatiomuoto, josta ei ole aiempia kokemuksia. Maakunnan palvelulaitosta koskevat säännökset tulisi poistaa kokonaan.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Valinnanvapaus ja siihen liittyvä yhtiöittämisvelvoite on ongelmallinen monesta näkökulmasta. Ongelmakohtia ovat mm. julkisen vallan käyttö, palveluketjun integraatitavoitteet sekä sote-järjestämisen muuttuminen ennakoimattomammaksi ja vaikeammin hallittavaksi kokonaisuudeksi. Valinnanvapautta olisi voitu laajentaa muullakin tavalla, kuten palvelusetelijärjestelmää laajentamalla. Julkisen vallan käyttö yhtiömuotoisessa organisaatiossa on ongelmallista ja näin ei pitäisi myöskään tehdä. Toiminnan turvaamiseksi myös kunnilla tulee olla mahdollisuus toimia yhtiömuodossa palvelujen tuottajina, mikäli yhtiöittämisvelvollisuuteen kuitenkin päädytään.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Palveluiden yhtiöittämisen vaarana on, että kielellisten perusoikeuksien toteutumisesta huolehtiminen jää asiakkaan oma-aloitteisuuden varaan. Kielelliset laatuksiteerit on luotava ja ja niiden toteutumista pitää seurata ja valvoa.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

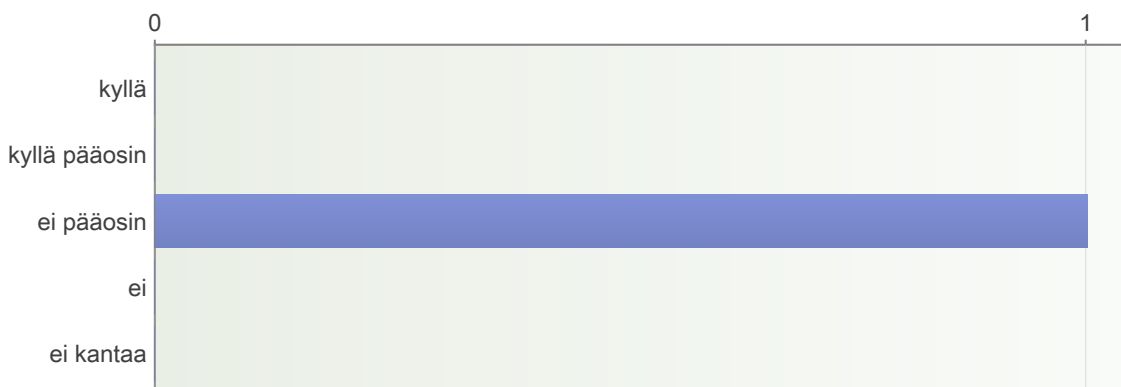
20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöön)

Vastaajien määrä: 1

- Sysmä kuuluu Päijät-Hämeen maakuntaan ja Erva-aluejaossa Päijät-Hämeen tulisi kuulua HUS-erva-alueeseen.

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

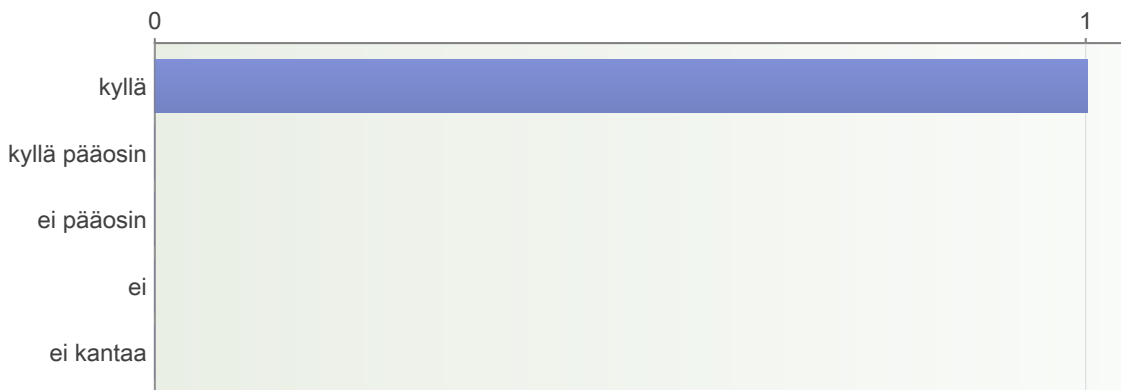

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Väliaikaisen toimielimen asemaa ja päätöksentekoa tulee selkeyttää ja toimintaan on varattava riittävä rahoitus. Kunnille selvitystyöstä aiheutuvat kustannukset on korvattava. Miten myönnettävä kiinteä määräraha huomioi maakuntien erilaisuuden ja tehtävän selvitystyön? Väliaikaishallinnon työtä tekee jo nyt esiselvitystyöryhmät kunnissa, kuka kustantaa?

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

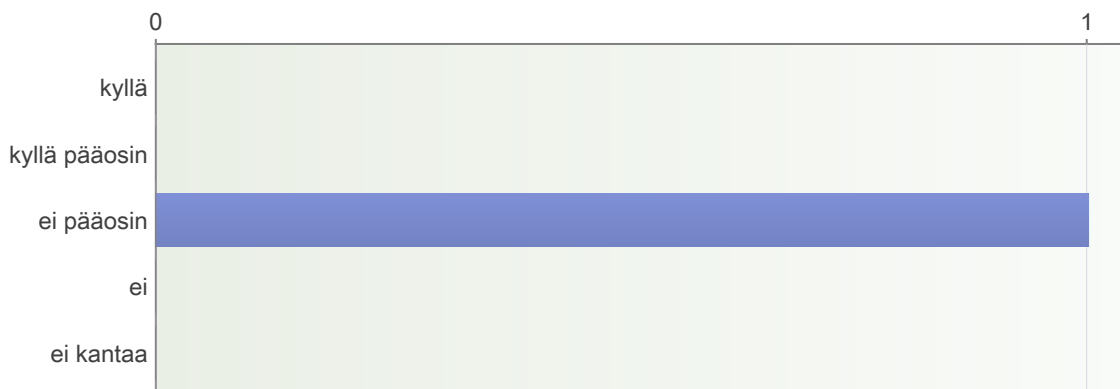

Avoimet vastaukset: kyllä

- Ehdotukseen ns. voimaanpanolaista on valmisteltu muun muassa liikkeen luovutukseen liittyvät säädökset. Yli 220 000 palkansaajan siirto kunta- ja valtiosektorilta maakuntiin tulee tehdä yhteneväisin perustein - oli kyse sitten sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen kuten myös esim. lomituspalveluiden siirtävästä henkilökunnasta. Valittu mekanismi, liikkeen luovutus, on kannatettava, koska järjestämis- ja tuottamisvastuu siirtyy ko. yksiköistä maakunnille ja yksiköt lakkaavat toimimasta.

23. 21. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

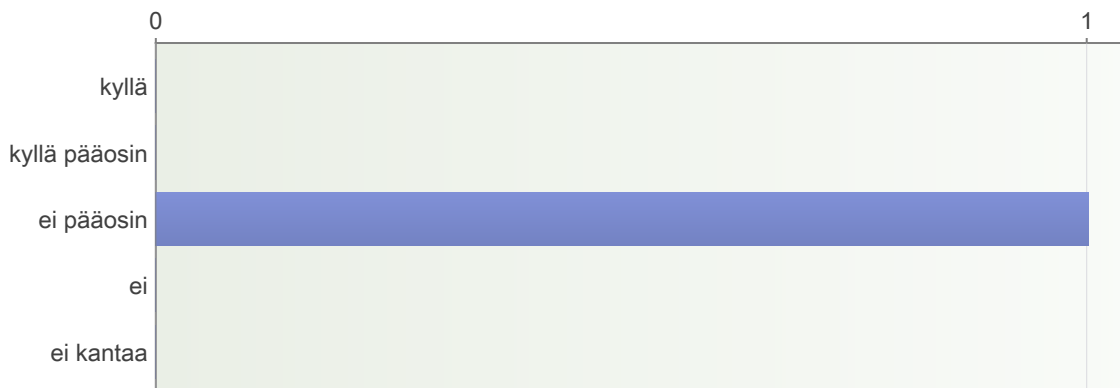
24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Sote-kiinteistöomaisuuteen liittyvät riskit tulee järjestelyssä kohdentaa pääosin sille osapuolelle (maakunta, perustettava maakuntien toimitilayhtiö), joka omilla toimillaan pystyy vaikuttamaan kiinteistöjen käyttötarpeeseen. Mikäli lainvalmistelussa edetään lakiluonnoksessa esitetyn ratkaisun pohjalta, tulee varmistaa, ettei kunnille aiheudu omistamiinsa sote-kiinteistöihin liittyviä taloudellisia riskejä ja seuraamuksia.

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

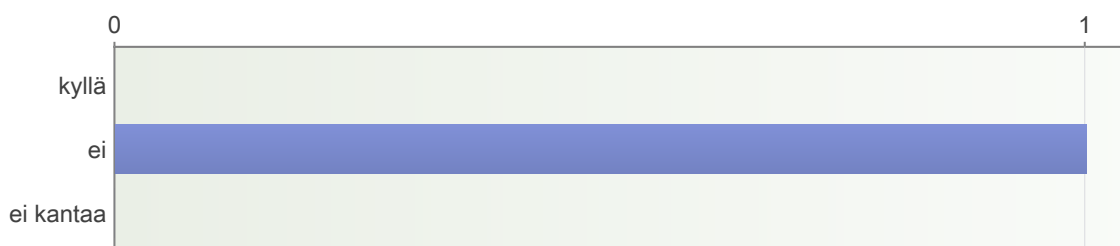

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Kunnan oikeus päättää veroprosentistaan kuuluu perustuslaissa turvatun kunnallisen itsehallinnon ytimeen. Maakuntauudistuksessa ei saa puuttua kunnan oikeuteen päättää tuloveroprosentistaan. Kaikenlainen kunnan verotusoikeuteen puuttuminen merkitsee myös riskiä, että kunnille myönnettyjen lainojen korko nousee. Lakiluonnoksessa kunnan oikeus päättää rajoitusaikanakin veroprosentistaan on sidottu päätöksen välttämättömyyteen kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi. Veroprosentin korottamista koskevia päätöksiä ei kunnissa tehdä maksuvalmiuden näkökulmasta vaan kunnan talouden kokonaistarkastelun perusteella. Maksuvalmiutensa kunta voi tarvittaessa turvata viime kädessä velkarahoituksella. Jos kunnan päätösvaltaa päättää veroprosentistaan kaikesta huolimatta rajoitettaisiin, tulisi kunnan oikeus poiketa rajoituksesta sitoa maksuvalmiuden turvaamisen sijasta siihen, että veroprosentin korottaminen on välttämätöntä kunnan toiminnan rahoituksen turvaamiseksi.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei

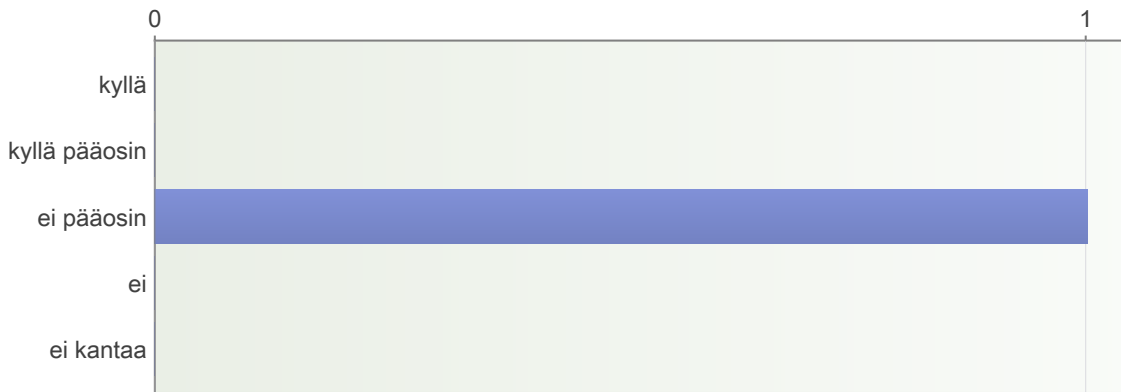
- Siirtymäaika on oltava pidempi.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Ei vastauksia.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

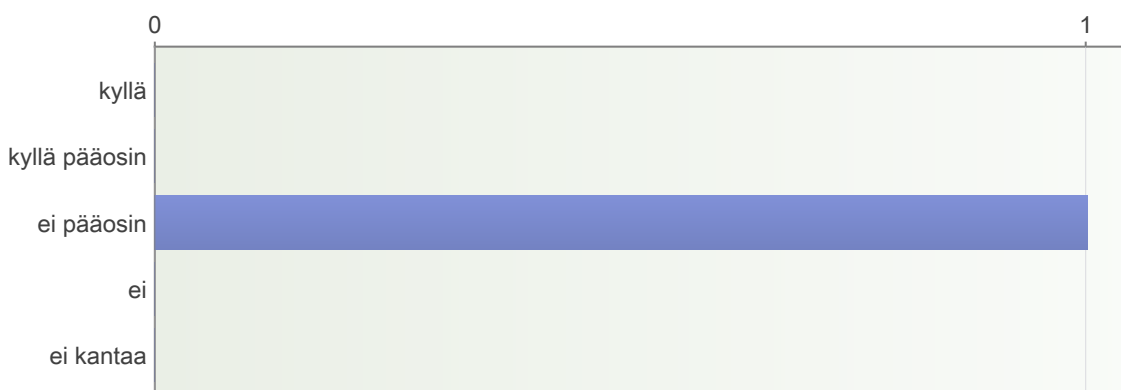

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien itsehallinnon kannalta on erittäin ongelmallista, että ne ovat miltei kokonaan valtionrahoituksen varassa. Valtionrahoitukseen perustuva malli on esitysluonnoksessa johtanut maakuntien aivan liian tiukkaan ja yksityiskohtaiseen valtionohjaukseen. Maakunta päättää rahoituksen käytöstä. Tavoitteena on kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja, parantaa palvelujen yhdenvertaisuutta ja saatavuutta. Toteutuuko tavoite, kun maakunnan on etsittävä taloudellista säästöä. Maakunta määrittelee palvelujen tarpeen, määrän ja laadun sekä niiden tuottamistavan. Näyttäisi voivan syntyä tilanne, että esimerkiksi tällä hetkellä valtakunnallisesti määritellyt maatalousyrittäjien lomituspalvelut saattavat poiketa maakuntien kesken toisistaan enemmän kuin mitä kunkin maakunnan paikalliset olosuhteet vaikuttavat palvelujen toteuttamiseen. Toteutuuko tavoite yhdenvertaiseen palveluun koko maassa.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

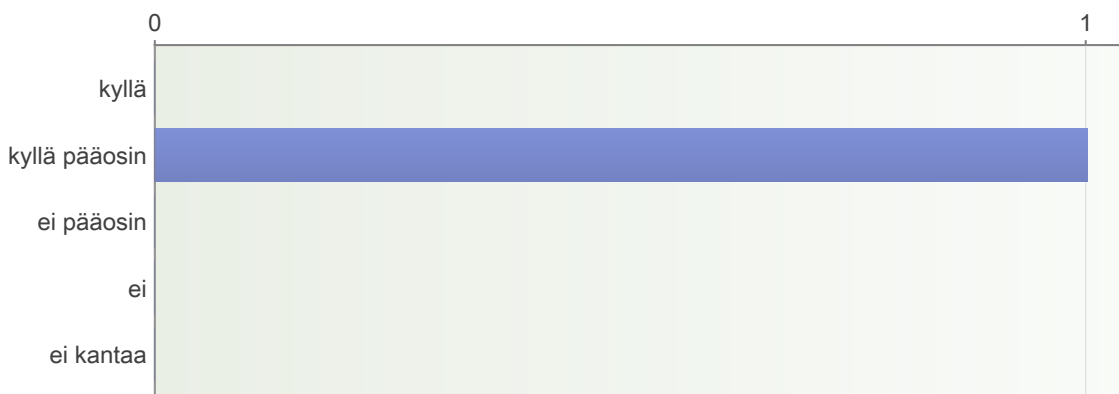
Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Maakuntien rahoituslain mukaisilla rahoitusperusteilla tulee turvata jokaisen maakunnan rahoituksen riittävyys maakunnille lailla säädettyjen tehtävien ja velvoitteiden hoitamiseen (rahoitusperiaate). Ristiriidassa tämän periaatteen kanssa ovat maakuntalakiin sisältyvät maakuntien erittäin tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja

maakuntien arviointimenettelyn kriteerit sekä maakuntien rahoituslakiin sisältyvä maakuntien rahoituksen tason tarkistamiseen liittyvä rajoite rahoituksen enimmäiskasvusta (maakuntaindeksi + 0,5– 1,0 %). Valtio pystyy rajoittamaan rahoituksen kasvua ja leikkaamaan rahoitusta julkisten menojen hillitsemiseksi. "...rahoituksen tarkistuksessa toteutuneiden kustannusten huomioimisessa voitaisiin käyttää harkintaa. Maakuntien toteutuneet kustannukset otettaisiin huomioon vain siinä määrin että julkisen talouden kantokyky voidaan turvata eikä maakuntien velvollisuus perustuslain 19 pykälässä tarkoitettujen riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseen vaarannu." Esim. lomituspalveluyksiköt toimivat nykyään yli maakuntarajojen. Lomitusyksikköjen muodostumisesta ei ole selvyyttä. Eri maakunnilla tulee olemaan hyvin eri kokoisia lomitusyksikköjä. Miten määritellään ja turvataan maaseudun tarvitseman palvelun rahoitus. Harvaanasutun maaseudun yritysten toimivat palvelut ovat myös osa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

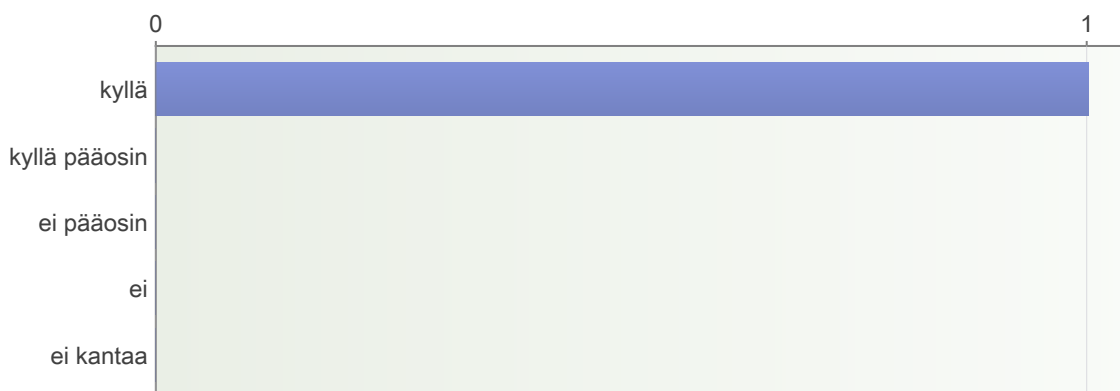

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kriteerit sopivat yleiskatteellisen maakuntien rahoituksen jakamiseen niiden tehtävien osalta, jotka nyt lausuttavaan lakiesitykseen sisältyvät. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että päätökset siitä, miten valinnanvapaus ja monikanavarahoituksen purkaminen toteutetaan vaikuttavat merkittävästi lopullisen rahoitusmallin rakenteeseen. Ottaen huomioon hyte -kriteerien vähäisen merkityksen rahoituksen kokonaismäärään niiden määräytymisperusteet ovat liian monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset. Hyte-kertoimen painoarvoa maakuntien kokonaisrahoitukseen ei ole syytä lisätä. Varsinkin, kun hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on vielä käsitteenä epäselvä.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

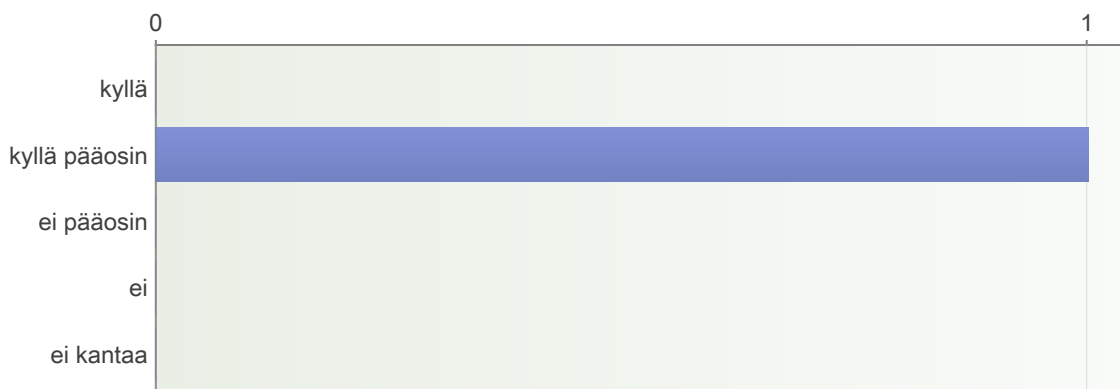
32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveystoimen rahoitus on eritelty ja kertoimin järjestetty, mutta lukuisat muut maakunnalle siirtyvät tehtävät niiden laajuudesta ja merkityksellisyyksistä huolimatta on niputettu mm. rahoitusosuudessa muut maakunnalle siirtyvät tehtävät ml. pelastustoimi, maaseuduilla merkittävä lomitustoimi, joihin osoitettaisiin rahoitus asukasmäärän perusteella.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

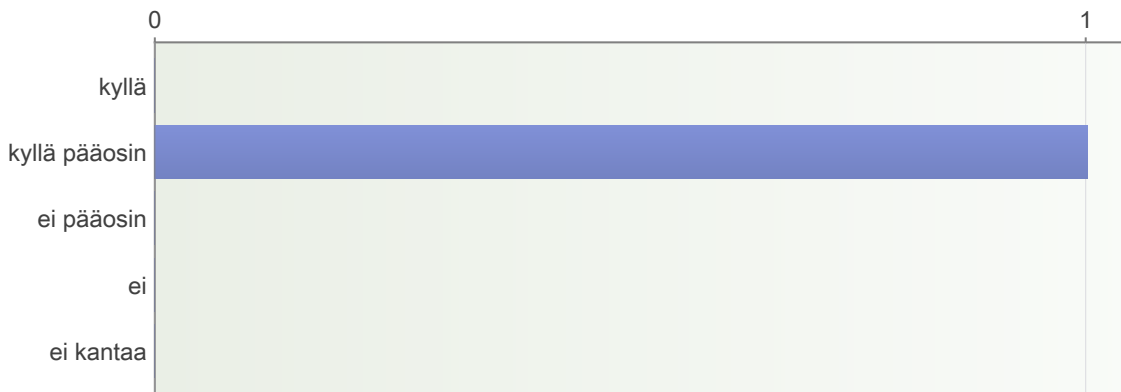
- Maakuntien arviointimenettelyn kriteerejä pitää arvioida uudelleen ja maakuntien tahtoa tulee kunnioittaa arviointimenettelyprosessissa.

34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Ei vastauksia.

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

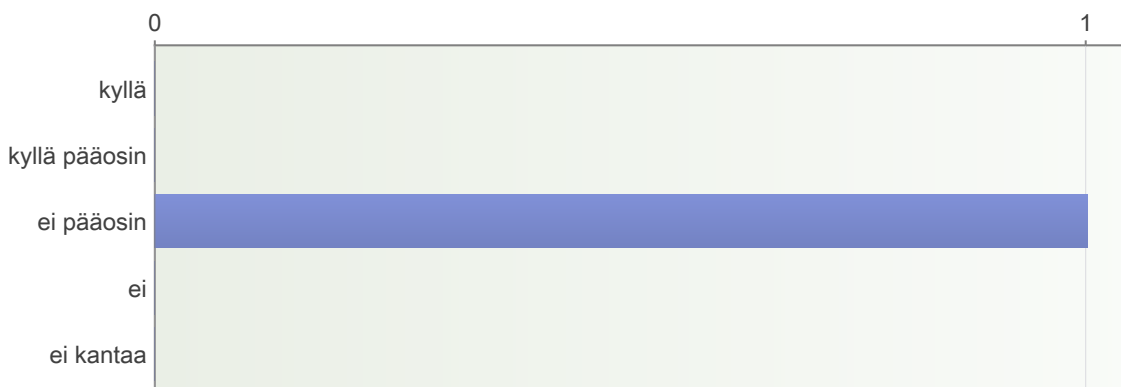

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kunnan taloutta tulisi tarkastella kokonaisuutena eikä yksittäisten rahoitusrakenteiden muutosten kautta, jotta saadaan kattavampi kuva tulevaisuuden kunnan selviytymisen edellytyksistä.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

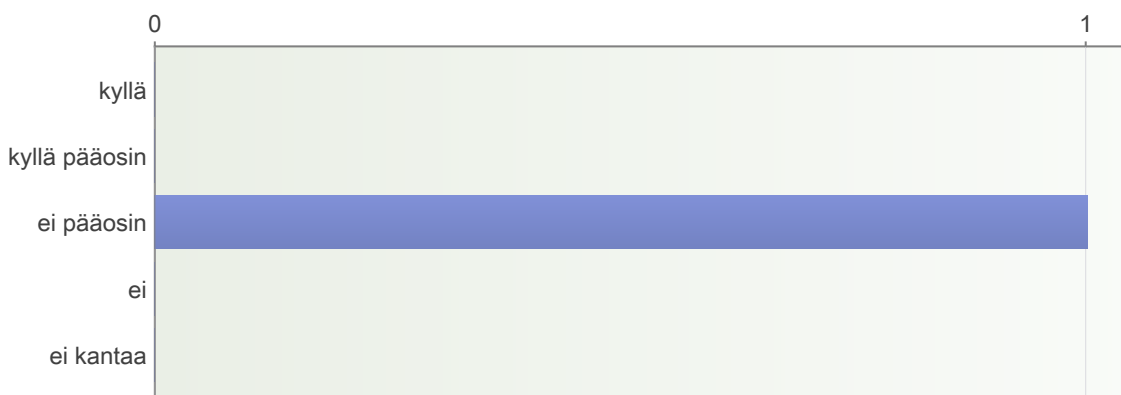
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osuus maakuntien budjeteista tulee olemaan noin 1%. Maakuntien ja kuntien työnjako hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä on epäselvä ja sitä tulisi tarkentaa lainsäädännössä.

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Ei vastauksia.

38. 36. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Esityksessä on lähdetty siitä rajauksesta, että maakuntien rahoitus kerätään kokonaan valtion verotuksen kautta. Kansainvälisten vertailujen mukaan paikallis- tai aluehallinnolla on yleensä vähintäänkin osittainen omaan verotusoikeuteen perustuva verorahoitus. Esitys on ongelmallinen maakuntien itsehallinnon sekä järjestelmän kannustimien kannalta. Kun kunnallisveroprosentteja uudistuksen yhteydessä leikataan 12,3 prosenttiyksikköä vuonna 2019 on tärkeää siirtää kunnallisverotuksessa tehtäviä vähennyksiä valtionverotuksessa tehtäväksi, jotta kuntien efektiivinen veroaste vastaisi paremmin todellista tuottoa.

39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien veroprosenttien lakisääteinen alentaminen vuosina 2019-2021 johtaa moniin ongelmiin ja loukkaa kuntien itsehallintoa. Kuntien veroprosenttien erillinen säätely lailla vuosina 2019-2021 ei ole tarpeellista. Kiinteistöveron tuotto ja kuntien osuus yhteisöveron tuotosta säilyy, mikä on kunnan näkökulmasta positiivista.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

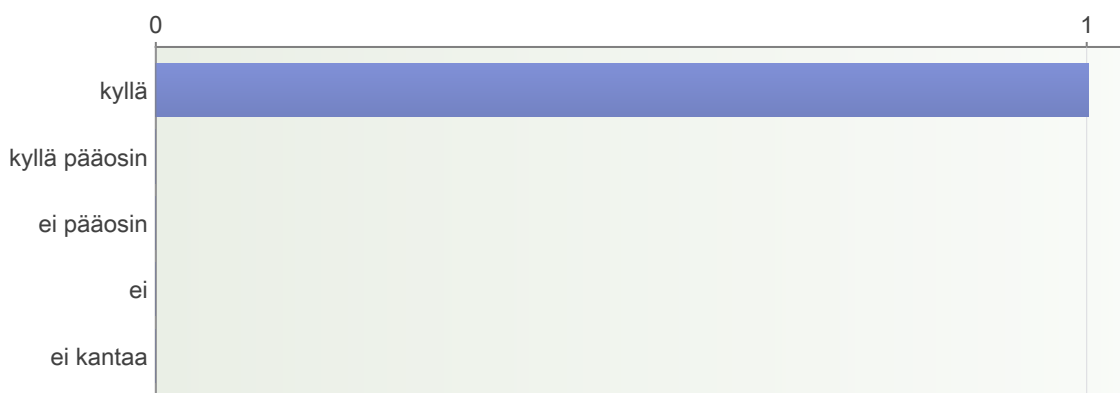
Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Lomituspalveluissa kuntien eläkemenoperusteiset varhe- ja kuEl-maksut maatalouslomittajien osalta on korvattu valtionkorvausselvityksessä myös niille kunnille, jotka eivät hallinnoi lomituspalveluja. Näiden maksujen osalta käytäntö jatkossa tulisi määritellä.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Ehdotettu lakien uudistus heikentää kunnan itsehallinnollista asemaa merkittävästi. Siirtyminen tiukasti valtion säätelemään maakuntahallintoon on kokonaisvaikutuksiltaan osin epäselvä.

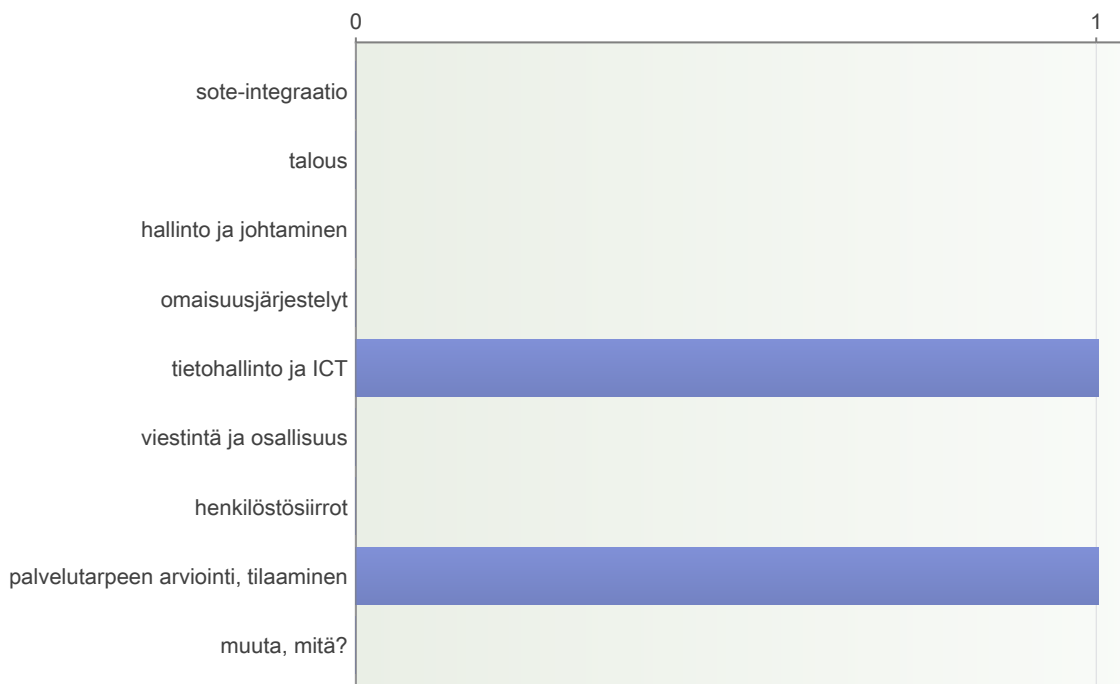
44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Ainakin osalla maakuntia taloudelliset edellytykset selviytyä tehtävistään ovat heikot. Seurauksena saattaa olla jatkuva arviointimenettyjen kierros, joka haittaa maakuntien toimintaa. Rahoitukseen tasoon ollaan lakisääteisesti kirjaamassa 3 mrd euron säästövelvoite maakunnille. Rahoitus tulee suoraan valtiolta ja säästövelvoite toteutuu kohdentamattomina leikkauksina. Maakuntien liikkumavara jää pieneksi, kun niillä ei ole verotusoikeutta ja lainanoton mahdollisuuksia on rajoitettu. Uudistuksen toimeenpanon kustannukset ja rahoitus ovat avoimia kysymyksiä. Maakunnille on ehdotuksessa asetettu liian tiukat alijäämän kattamisvelvoitteet ja niihin liittyvät maakuntien arviointimenettelyn kriteerit.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Vastaajien määrä: 1

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valtakunnallisten palvelukeskusten perustaminen ja maakuntien velvollisuus käyttää niiden palveluja ja kustantaa niiden ylläpito on arvaamaton kustannuserä. Keskitettyä palvelutuotantoa tarvitaan harvoissa asioissa, mm. maakunnittain yhtenäisessä ICT-kokonaisuudessa.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.